

РЕШЕНИЕ

№ 20533

гр. София, 12.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 180 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: АСПАРУХ ЕМ. ХРИСТОВ

при участието на секретаря ПАОЛА ЦВ. РАЧОВСКА
като разгледа докладваното от АСПАРУХ ЕМ. ХРИСТОВ Гражданско дело
№ 20221110114367 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по подадена от Д. Б. Ф., искова молба против Б. В. Н., с която е предявен установителен **иск с правно основание чл. 42, ал. 2 ЗЗД** за установяване недействителност на договор за дарение, обективиран в нотариален акт № 93/04.12.2015 г., нот. дело № 223/2015 г., том II, рег. № 9912 по описа на нотариус Г.Г., вписан в НК под № 637, сключен от лице без представителна власт, по силата на който А.Г. е дарила на ответника Б. Н. 1/12 ид.ч. от поземлен имот № 227, находящ се в гр. София, /адрес/ с площ от 2 960 кв.м. и в условията на евентуалност **иск с правно основание чл. 30 ЗН** за възстановяване на накърнена запазена част, като се намали дарствено разпореждане, обективирано в нотариален акт № 93/04.12.2015 г., нот. дело № 223/2015 г., том II, рег. № 9912 по описа на нотариус Г.Г., вписан в НК под № 637, по силата на който А.Г. е дарила на ответника Б. Н. 1/12 ид.ч. от поземлен имот № 227, находящ се в гр. София, /адрес/ с площ от 2 960 кв.м., до размера на разполагаемата част.

С протоколно определение от 24.11.2023г., влязло в законна сила на 02.12.2023г., производството по делото е прекратено в частта, досежно иска с правно основание чл. 42, ал. 2 ЗЗД, на основание чл. 232 ГПК, поради оттегляне на иска от страна на ищеца.

Ищецът извежда съдебно предявените си права при твърдения, че с нотариален акт № 77/03.06.2009 г. по описа на нотариус В.К., с район на действие СРС, рег. № 269, на основание чл. 587, ал. 1 ГПК, за собственици на УПИ № VIII – 227 от кв. 26 по плана на гр. София, /адрес/, с площ 2 100 кв.м., са признати следните лица при следните квоти: Б. ф.Г. – ¼ ид.ч.; Д.М.Ф. – 1/8 ид.ч.; Г.М.Ф. – 1/8 ид.ч.; Ц.Г.Д. – 1/8 ид.ч.; Е.Р.Ф. – 1/32 ид.ч.; Л.Б.П. – 1/8 ид.ч.; Л.С.Б. – 1/24 ид.ч.; Р.Ц.Б. – 1/24 ид.ч.; Д.Ц.Б. – 1/24 ид.ч. Твърди, че Б. ф.Г., по силата на наследствено правоприемство бил собственик на 525 кв.м. от процесния имот. Сочил се, че същият е починал на 28.10.2014г., като по силата на наследствено правоприемство всеки един от наследниците му по закон, а именно А.Я.Г. – съпруга и децата му Д. Б. Ф. - М. и Р.Б.Г. е получил по 1/12 от процесните 525 кв.м. Навеждат се доводи, че с нотариален акт № 93/04.12.2015 г. по описа на нотариус Г.Г., А.Я.Г. дарила на внука си Б. В. Н. / син на Р.Г. /, своята 1/12 ид.ч. Твърди се, че в

нотариалния акт Б. фигурирал освен като надарен и като представител на дарителя /въз основа на пълномощно с нотариална заверка на подписа и съдържанието/. Ищцата твърди, че е разбрала за дарението случайно преди няколко месеца. Счита сделката за незаконосъобразна, тъй като според нея майка ѝ не е подписала пълномощното алтернативно било упражнено насилие или принуда. При тези твърдения прави искане договорът за дарение да бъде прогласен за нищожен. В условията на евентуалност предявява иск за възстановяване на запазена част, като излага съображения в тази насока.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който заявените иски претенции се оспорват като неоснователни, в каквато насока са изложение подробни съображения. Сочи се, че запазената част на ищцата не е накърнена, доколкото А.Г. е притежавала и други имоти, индивидуализирани в отговора на исковата молба. Твърди се, че стойността на наследството оставено от А.Г. е 110 600.00лв., което обстоятелство обуславяло извода, че запазената част на ищцата не е накърнена.

Съдът, като съобрази становището на страните, материалите по делото и закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

След прекратяване на производството по делото, поради оттегляне на иска с правно основание чл. 42, ал. 2 ЗЗД, предмет на настоящото производство е иска с правно основание чл. 30 ЗН.

В тежест на ищеца е да докаже по делото пълно и главно качеството си на наследник по закон на А.Я.Г., че е от кръга на лицата, имащи право на запазена част, че А.Я.Г. с разпореждането си с процесното дарение е накърнила запазената част на ищцата, състоянието на дареното имущество към момента на дарението и стойността на наследените и дарени имоти към момента на откриване на наследството. Ищеца следва да докаже и че лицето на което е дарено е било от лицата, които са били призовани да наследяват дарителка по смисъла на чл. 30, ал. 2 ЗН, т. е. че е бил наследник по закон на наследодателката към момента на нейната смърт. В случай, че не установи, че ответникът е наследник, призован към наследяване, в тежест на ищеца е да докаже, че е приела наследството по опис.

В тежест на ответника е да докаже, че наследствената маса не се изчерпва с извършеното от А.Я.Г. дарение, а именно – че към момента на смъртта си А.Я.Г. е притежавала и други имущества.

С доклада по делото, не оспорен от страните, съдът е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти и обстоятелства: че на 03.06.2009г., е съставен констативен нотариален акт по чл. 587 ГПК, по силата на който за собственици на УПИ VIII – 227 от кв. 26 по плана на гр. София, /адрес/, с площ 2 100 кв.м., са признати следните лица при следните квоти: Б. ф.Г. – ¼ ид.ч., Д.М.Ф. – 1/8 ид.ч., Г.М.Ф. – 1/8 ид.ч., Ц.Г.Д. – 1/8 ид.ч., Е.Р.Ф. – 1/32 ид.ч., Л.Б.П. – 1/8 ид.ч., Л.С.Б. – 1/24 ид.ч., Р.Ц.Б. – 1/24 ид.ч., Д.Ц.Б. – 1/24 ид.ч., че Б. ф.Г. е починал на 28.10.2014 г., както и че същият е наследен при равни квоти от своята преживяла съпруга А.Я.Г. и от двете си дъщери Д. Б. Ф. - М. (ищца) и Р.Б.Г. (майка на ответника), че А.Я.Г. с процесния договор за дарение от 04.12.2015 г., обективиран в нотариален акт № 93, т. II, рег. № 9912, дело № 223/04.12.2015 г. на нотариус Г.Г., е дарила на ответника собствените си 1/12 идеални части от процесния ПИ № 227; че А.Я.Г. - майка на ищцата и баба на ответника, е починала на 27.10.2016 г., като е оставила двама наследници по закон - Д. Б. Ф. - М. (дъщеря) и Р.Б.Г. (дъщеря - майка на ответника).

Обявените за безспорни и ненуждаещи се от доказване факти и обстоятелства намират опора и в приобщените по делото писмени доказателства.

От приложеното на л. 15 в кориците на гр.д. № 12497/2021г., по описа на СГС, копие на Нотариален акт за собственост върху недвижим имот по наследство № 77, том I, рег. № 2779, дело № 50, се установява правото на собственост върху ПИ № 227,

находящ се в гр. София, /адрес/ с площ от 2 960 кв.м. на лицата и съответните идеални части за всеки един, обективирани в изготвения доклад по делото, в частта безспорни и ненуждаещи се от доказване факти и обстоятелства.

От приложеното на л. 13 по делото копие на удостоверение за наследници на Б. ф.Г., ЕГН *****, се установява, че същият е починал на 28.10.2014г., като е оставил наследници по закон: А.Я.Г., ЕГН *****/ съпруга, починала на 27.10.2016г./, Д. Б. Ф. - М., ЕГН *****/ дъщеря/ и Р.Б.Г. ЕГН 6405206739 /дъщеря/.

По аргумент от чл. 9, ал. 1 ЗН, след смъртта на Б. ф.Г., ЕГН *****, неговите 1/4 идеални части от процесния ПИ № 227, находящ се в гр. София, /адрес/ с площ от 2 960 кв.м., по силата на наследствено правоприемство са преминали в собственост на наследниците му по закон при квоти по 1/12 идеална част за А.Я.Г., Д. Б. Ф. - М. и Р.Б.Г..

От приложеното на л. 17 в кориците на делото на СГС, копие на Нотариален акт за дарение № 93, том II, рег. № 9912, дело № 223/04.12.20215г., се установява, че А.Я.Г., ЕГН ***** е дарила на внука си Б. В. Н., ЕГН ***** /ответник в настоящото производство/, нейната 1/12 идеална част.

В материалноправната разпоредба на чл. 30, ал. 1 ЗН е законоустановено, че *„наследник с право на запазена част, който не може да получи пълния размер на тази част поради завещания или дарения, може да иска намалението им до размера, необходим за допълване на неговата запазена част, след като прихване направените в негова полза завети и дарения с изключение на обичайните дарове.“*

В ал. 2 е регламентирано, че *„когато наследникът, чиято запазена част е накърнена, упражнява това право спрямо лица, които не са наследници по закон, необходимо е той да е приел наследството по опис.“*

В т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 19.12.2013 г. на ВКС по т. д. № 3/2013 г., ОСГК е прието, че *„приемането на наследството по опис е материална предпоставка за реализиране правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призован към наследяване.“*

В мотивите на ТР е разяснено, че когато призовано към наследяване дееспособно лице претендира възстановяване на запазената си част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призован към наследяване, посредством това заявление се изразява воля да се брани едно специфично, признато от закона право, а именно правото на възстановяване на запазената част от наследството на посочените в чл. 28 ЗН лица, което дава право на наследника по закон да ограничи отговорността си за направените от наследодателя завети само до размера на разполагаемата част, както и да иска намаляване на извършените приживе от наследодателя дарения до размера на разполагаемата част. Наследственото имущество се обособява като отделна съвкупност с цел да бъде извършена преценка дали с оглед разпоредбите на чл. 28, чл. 29 и чл. 31 ЗН призованото към наследяване лице в качеството си на универсален правоприемник на наследодателя следва да удовлетвори заветите изцяло /т. е. дали същите са извършени от наследодателя в рамките на разполагаемата му част от наследството/, както и дали извършените приживе от наследодателя дарения не накърняват признатото му от закона право на част от наследственото имущество /запазената му част/. Самият закон дава възможност на призованото към наследяване лице, което има право на запазена част от наследството, да ограничи възможността за облагодетелстване с имущество на наследодателя, която може да бъде реализирана **безусловно по отношение на призовани към наследяване лица /ТР № от 04.02.2005 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 1/2005 г. на ОСГК/, но по отношение на лица, които не са призовани към наследяване съгласно изричната разпоредба на чл. 30, ал. 2 ЗН следва да бъде предхождана от приемане на наследството по опис.** Поради това изискването за приемане на наследство по опис е предпоставка за реализиране на

правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството **само когато наследодателят е извършил дарствени разпореждания или частни завещателни разпореждания**, но не и когато завещателното му разпореждане е универсално /в последната хипотеза общото завещателно разпореждане съгласно чл. 16, ал. 1 ЗН придава на лицето, в полза на което е направено, качеството наследник, а не на кредитор на наследството/, както и когато завещание, което не е било известно, е било открито след приемането на наследството по смисъла на чл. 55 ЗН.

В константната практика на ВКС също е застъпено становището, че когато правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството се упражнява спрямо лица, които не са наследници по закон /не са призовани към наследяване/, необходимо е ищецът да е приел наследството по опис. Това изискване представлява материална предпоставка за реализиране правото да се иска възстановяване на запазената част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призован към наследяване /в този смисъл Решение № 4 от 23.03.2021 г. на ВКС по гр. д. № 4538/2019 г., II г. о., ГК, Решение № 160 от 6.11.2023 г. на ВКС по гр. д. № 3894/2022 г., I г. о., ГК/.

В процесния случай призовани към наследяване наследници по закон на А.Я.Г., ЕГН *****/ починала на 27.10.2016/ са децата ѝ - Д. Б. Ф. - М., ЕГН *****/ / дъщеря/ и Р.Б.Г. ЕГН 6405206739 / дъщеря/, видно от приложеното на л. 13 в кориците на делото на СГС, копие на удостоверение за наследници.

Ответникът Б. Н., който е внук на А.Я.Г., ЕГН *****, към датата на смъртта на баба си не е бил призован към наследяване, доколкото неговата майка Р.Б.Г. е била жива.

С оглед изложеното исковата претенция следва да бъде отхвърлена като неоснователна, доколкото същата е насочена срещу лице, което не е наследник по закон /не е призован към наследяване/, на ищеца с доклада по делото е указано изрично, че ако не установи, че искът е насочен срещу наследник по закон, който е призован да наследява, следва да докаже, че е приела наследството по опис, но доказателства в тази насока не бяха ангажирани.

За пълнота следва да се отбележи че практиката на върховната съдебна инстанция е константна в насока, че предвид постановките на т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 19.12.2013 г. на ВКС по т. д. № 3/2013 г., ОСГК, изискването на нормата на чл. 30, ал. 2 ЗН не е приложимо спрямо универсалното завещателно разпореждане. В този случай, обстоятелството какви конкретни имущества, права и задължения се включват в наследственото имущество, е ирелевантно за преценката дали наследодателят е накарнал запазената част от наследството на посочените в чл. 28, ал. 1 ЗН лица, тъй като след смъртта му не остават свободни имущества, от които тези лица биха могли да получат онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството / Решение № 82/16.03.2011 г. по гр. д. № 221/2010 г., II г. о. /. Аналогична на хипотезата на разпореждане с универсално завещание е и хипотезата на разпореждане с един дарствен акт в полза на едно лице с цялото включено в наследството имущество, при което след смъртта на наследодателя в наследството не са останали нито активи, нито пасиви.

В конкретната хипотеза не е налице универсално завещание, респективно чл. 30, ал. 2 ЗН следва да намери приложение.

На следващо място от материалите по делото се установява, че към датата на смъртта на А.Я.Г., ЕГН *****, същата е била носител на правото на собственост и върху други имоти. От представените от ответника към отговора на исковата молба копия на Нотариален акт за собственост № 11, том IА, рег. № 91, дело № 11/2001г. /л. 22/, Договор за покупко-продажба на жилище, сключен по реда на чл. 117 ЗТСУ /л. 23/, копие на протокол от проведено на 27.01.2003г. открито съдебно заседание по гр.д. № 1292 по описа на РС-Сливен за 1999г. /л. 24/ и копие на договор за доброволна дела /л.

31/ се установява, че А.Г. към датата на смъртта си е притежавала 2/3 идеални части от ап. № 65, находящ се в гр. София, /адрес/, 2/3 идеални част от дворно място, находящо се в с. П., общ. Самоков, лозе с площ от 1915кв.м., находящо се в с. К., общ. Сливен и 1/7 идеална част от лозе, находящо се в м. „К.“, с. К., общ. Сливен.

По изложената аргументация следва извода, че с дарственото разпореждане, обективизирано в Нотариален акт за дарение на идеална част от недвижим имот № 93, том II, рег. № 9912, дело № 223/04.12.2015г., А.Г. не се е разпоредила с цялото си имущество, респективно в случая с оглед констатациите по делото намира приложение разпоредбата на чл. 30, ал. 2 ЗН.

По разноските:

При този изход на спора по иска с правно основание чл. 30 ЗН и при съобразяване прекратяване на производството, на основание чл. 232 ГПК, по отношение на иска с правно основание чл. 42, ал. 2 ЗЗД, на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 4 ГПК, ищецът следва да заплати на ответника сторените по делото разноски в размер на **1800.00лв.**, от които 1200.00лв. – адвокатско възнаграждение с вкл. ДДС, 600.00лв. – депозит вещо лице.

На основание чл. 77 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметката на Софийски районен съд сумата от 125.40лв. – депозит за вещо лице, доколкото с протоколно определение от 24.11.2023г., му е указано сумата да бъде внесена в едномесечен срок от датата на заседанието, срокът е изтекъл на 01.12.2023г., като сумата не е внесена в определения срок, същата не е внесена и към настоящия момент.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Д. Б. Ф. - М., ЕГН *****, срещу Б. В. Н., ЕГН *****, иск с правно основание чл. 30 ЗН за възстановяване на запазена част от наследство, чрез намаляване на дарствено разпореждане, обективизирано в Нотариален акт № 93/04.12.2015 г., нот. дело № 223/2015 г., том II, рег. № 9912 по описа на нотариус Г.Г., вписан в НК под № 637, по силата на който А.Я.Г., ЕГН ***** е дарила на ответника Б. В. Н. 1/12 идеална част от поземлен имот № 227, находящ се в гр. София, /адрес/ с площ от 2 960 кв.м., до размера на разполагаемата част, като неоснователен.

ОСЪЖДА Д. Б. Ф. - М., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 4 ГПК, да заплати на Б. В. Н., ЕГН *****, сумата от **1800.00лв.** – разноски.

ОСЪЖДА Б. В. Н., ЕГН *****, на основание чл. 77 ГПК, да заплати по сметката на Софийски районен съд сумата от **125.40лв.** – депозит вещо лице.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____